

Hanna Więckowska

Grajewo. Stanowisko 1 "Cudro"

Informator Archeologiczny : badania 7, 9-10

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DZBAJDZEK , pow.Ostrołęka

Stanowisko 1

patrz

okres lateński

GARBINA, pow.Braniewo

Stanowisko 1

patrz

neolit

GRAJEWO

Stanowisko 1 "Cudro"

Zakład Epoki Kamienia Instytutu

Historii Kultury Materialnej PAN

Badania prowadziła dr Hanna Więckowska,
Finansował IHKM. Pierwszy sezon badań.
Stanowisko z okresu mezolitu, neolitu i
późniejszych.

Stanowisko leży na morenie, za zachodniej krawędzi doliny rzeki Elk/Lęk/, ok. 2,5 km na północny - wschód od miasta, nad starorzeczem. Zabytki zalegają obficie na znacznej przestrzeni pól uprawnych.

Przekopano 77 m² powierzchni, zakładając 7 rowów sondażowych: 3 na wzniesieniu, 30-40 m od krawędzi, rozmieszczone na linii północ-południe na przestrzeni 150 m, 4 natomiast przecinają krawędź wzniesienia na linii wschód-zachód na odcinku 25 m. Rowy I-IV i VII usytuowane są na cyplu, otoczonym z trzech stron podmokłą łąką, V i VI natomiast - na kulminacji moreny. Wszystkie są zasobne w zabytki; uzyskano łącznie ok. 2700 okazów krzemiennych, w tym ok. 120 rdzeni i narzędzi, ok. 300 fragmentów ceramiki, nieco kamieni i drobnych ułamków kości.

Uprawa pól spowodowała rozciągnięcie i przemieszczenie w pionie zabytków w przypowierzchniowej części profilu; stosunkowo małą ich ilość znaleziono in situ, w piasku, zalegającym pod oranicą.

Zawartość kulturowa rowów sondażowych jest zróżnicowana; jedynie materiał z rowu V nie zawiera ceramiki i reprezentuje mezolit, cykl wiślański / m.in. zbrojnik typu Wieliszew, skrobacze wielorakie, rdzenie mikrolityczne/. Te same wyroby stwierdzono w rowie VI / tutaj były także smukłe trójkąty nierównoboczne/, lecz w zmieszaniu z ceramiką; stosunkowo duża ich ilość występuje in situ.

Pozostałe rowy sąsiadowały ze sobą dość blisko i są do siebie podobne kulturowo. Według wstępnej oceny ceramika, która w tej części stanowiska wystąpiła dość licznie, reprezentuje okres neolitu, brązu i żelaza - należy się więc liczyć z podobnym zróżnicowaniem materiału krzemiennego, z uwzględnieniem osadnictwa mezolitycznego.

Profil, przecinający krawędź wzniesienia, ujawnił pod oranicą i piaskiem nawłasnym grubą warstwę torfu, znaczącą pierwotny zasięg starorzecza. Na skłonie, gdzie miąższość torfu jest niewielka, zabytki występują w różnych układach: nad torfem, w torfie i pod nim; towarzyszą im drobne okruchy węgla, a niekiedy - kości.

Stanowisko stwarza możliwości uzyskania stratygrafii kulturowej oraz dat względnych i bezwzględnych, zarówno drogą analizy materiału, jak i metodami przyrodniczymi.

Wskazana jest kontynuacja badań, przeprowadzenie odpowiednich badań dla celów palynologicznych, dokonanie wierceń dla ustalenia pierwotnej morfologii terenu i powiększenie bazy źródłowej.

KOCIERZ, pow. Gryfice

Muzeum Narodowe
w Szczecinie

Badania prowadził mgr Maciej Czarnecki,
Finansowało Muzeum Narodowe w Szczecinie,
Trzeci sezon badań. Schyłkowopaleolityczny
pracownia krzemieniarska/ cykl mazowszkański /
oraz krąg kamienny o nieustalonej chronologii /
okres wpływów rzymskich ?/

Badania doprowadziły do odkrycia dalszego ciągu krzemienicy pracownianej. Odsłonięto następne, czwarte z kolei, stanowisko produkcyjne z dużą ilością rdzeń i odpadów/ w tym charakterystycznych, jak zatępce/ oraz pewną ilością półsurowiaków.

Prześledzono dalszy ciąg konstrukcji kamiennej, która okazała się częścią kręgu o średnicy około 25 m; szerokość pasa kamieni tworzących krąg wynosi 4-6 m. Krąg został odsłonięty jedynie w połowie. Jego chronologia nie została dotychczas ustalona / w trakcie sondażu, przeprowadzonego około 50 m od kręgu natrafiono na małe ułamki ceramiki, prawdopodobnie pochodzącej z wczesnego okresu rzymskiego; czy są one w jakiś sposób związane z omawianym obiektem - nie sposób w tej chwili stwierdzić/. Z obszaru wsi Kociierz jest znana nazwa pola "Hühnerstein - Ende", pochodząca od "Hünenstein". Pole to nie jest zlokalizowane, ale z dużym prawdopodobieństwem można przypuszczać, że chodzi tu właśnie o teren stanowiska. Byłoby to wskazówką, że jeszcze w czasach historycznych przynajmniej do XII - XIII w. / krąg był odsłonięty/ obecnie najwyższe jego kamienie zalegają na głębokości co najmniej 20 cm.

Badania będą kontynuowane.

NOWY DWOREK, pow. Świebodzin
Stanowisko 7

patrz
wczesne średniowiecze

OSJAKÓW, pow. Wieluń
Stanowisko 3

patrz
neolit